

Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie z dnia 27 listopada 2012 r. w sprawie zaangażowania i włączenia społecznego młodzieży, zwłaszcza młodzieży ze środowisk migracyjnych

(2012/C 393/05)

RADA I PRZEDSTAWICIELE RZĄDÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH ZEBRANI W RADZIE,

PRZYPOMINAJĄC O POLITYCZNYM TLE PRZEDMIOTOWEJ SPRAWY, KTÓRE PRZEDSTAWIONO W ZAŁĄCZNIKU, A ZWŁASZCZA O TYM, ŻE:

1. Artykuł 2 Traktatu o Unii Europejskiej mówi o poszanowaniu godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego oraz praw człowieka – w tym praw osób należących do mniejszości – które są podstawowymi wartościami Unii Europejskiej. Wartości te są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn⁽¹⁾.
2. Artykuł 165 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej mówi, że działania Unii Europejskiej mają służyć zachęcaniu młodzieży do uczestnictwa w demokratycznym życiu Europy.
3. Rezolucja w sprawie odnowionych ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży (2010–2018)⁽²⁾ wśród swoich celów ogólnych wymienia propagowanie aktywności obywatelskiej młodych ludzi i włączenia społecznego wszystkich młodych ludzi, a jako dwa z ośmiu obszarów działań wskazuje zaangażowanie i włączenie społeczne. W rezolucji stwierdzono, że jedną z zasad przewodnich, które należy uwzględnić we wszystkich politykach i działaniach dotyczących młodzieży, jest traktowanie wszystkich młodych ludzi jako bogactwa społecznego i szanowanie ich prawa do uczestnictwa w wypracowywaniu polityk ich dotyczących – w drodze stałego, usystematyzowanego dialogu z nimi i z organizacjami ich reprezentującymi.
4. W strategii „Europa 2020” wyeksponowano trzy wzajemnie się uzupełniające priorytety: wzrost gospodarczy, który ma być inteligentny, trwały oraz sprzyjający włączeniu społecznemu. W ramach jednej z inicjatyw przewodnich strategii „Europa 2020” – Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym – wspomina się konkretnie o potrzebie zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak by korzyści ze wzrostu i zatrudnienia były powszechne, a osoby doświadczające ubóstwa i wykluczenia społecznego mogły żyć godnie oraz czynnie uczestniczyć w życiu społecznym. Wspomina się także o młodzieży, z myślą o której opracowano inicjatywę „Mobilna młodzież”, przewidującą usprawnianie systemów edukacyjnych – zarówno formalnego, jak i

pozaformalnego – oraz ułatwianie młodym ludziom wchodzenia na rynek pracy,

ZAZNACZAJĄC RÓWNIEŻ, ŻE:

5. Niniejsze konkluzje dotyczą wszystkich młodych ludzi, a zwłaszcza młodzieży ze środowisk migracyjnych⁽³⁾.

MAJĄC NA UWADZE FAKT, ŻE:

6. Aktywne zaangażowanie młodzieży odnosi się do wszystkich dziedzin wpływających na jej życie oraz do aktywnego uczestnictwa w procesach demokratycznych.
7. Włączenie społeczne młodzieży oznacza możliwość dostępu – niezależnie od płci, pochodzenia rasowego lub etnicznego, wyznania lub przekonań, niepełnosprawności, wieku i orientacji seksualnej – do takich usług, jak opieka zdrowotna, edukacja formalna oraz uczenie się pozaformalne i nieformalne, technologie informacyjno-komunikacyjne, kultura, mieszkalnictwo, usługi społeczne oraz zatrudnienie.
8. Różnorodność rasowa, etniczna, kulturowa i religijna jest jedną z najistotniejszych cech Unii Europejskiej. Jednym z głównych źródeł tej różnorodności są mobilność i migracja; w 2011 roku w UE mieszkało 20,5 mln obywateli państw trzecich, nazywanych w kontekście UE imigrantami (czyli ok. 4 % ogółu ludności UE), a 12,8 mln obywateli UE (czyli 2,5 % ogółu ludności UE) mieszkało w innym państwie członkowskim niż ich własne⁽⁴⁾.
9. Imigranci w poszczególnych państwach członkowskich są w różnym wieku. W 2011 roku ponad połowa z nich miała od 20 do 34 lat⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Artykuł 2 Traktatu o Unii Europejskiej.

⁽²⁾ Dz.U. C 311 z 19.12.2009, s. 1.

⁽³⁾ Na potrzeby niniejszych konkluzji termin „młodzież ze środowisk migracyjnych” będzie stosowany do młodych ludzi legalnie przebywających w UE, będących obywatelami państwa trzeciego, niezależnie od tego, gdzie się urodzili, oraz do osób, które stały się obywatelami przyjmującego państwa członkowskiego, ale których rodzice urodzili się poza UE. Na potrzeby niniejszych konkluzji termin „młodzi mobilni obywatele UE” będzie stosowany do obywateli UE przebywających w kraju UE, który nie jest krajem urodzenia ani ich, ani ich rodziców, a zatem korzystających z traktatowej swobody przemieszczania się i osiedlania. Ramy prawne mające zastosowanie do obywateli państw trzecich oraz do obywateli UE korzystających ze swobody przemieszczania się są różne. Należy pamiętać, że wszelkie środki odwołujące się do integracji mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, a włączenie i aktywny udział w życiu społeczności lokalnej mają zastosowanie zarówno do młodych mobilnych obywateli UE, jak i do młodzieży ze środowisk migracyjnych.

⁽⁴⁾ Eurostat, Statistics in Focus, 31/2012.

⁽⁵⁾ Źródło: Eurostat (migr_pop2ctz).

10. Negatywny wpływ kryzysu gospodarczo-finansowego na wzrost i zatrudnienie szczególnie odczuwają młodzi ludzie o mniejszych szansach. Przede wszystkim stopa bezrobocia wśród młodzieży osiągnęła w Unii Europejskiej niepokojący poziom – dla osób w wieku poniżej 25 lat wynosi ona ponad 20 % i wciąż rośnie. 21,1 % młodych ludzi w wieku od 18 do 24 lat jest zagrożonych ubóstwem.
11. Wydarzenia w południowym regionie Morza Śródziemnego powodują od końca 2010 roku znaczne przemieszczanie się młodych migrantów, co bezpośrednio oddziałuje na granice UE.
12. Europejski fundusz na rzecz integracji imigrantów spoza UE (EIF) ma służyć promowaniu współpracy europejskiej, dzięki której można by zapewnić wszystkim porównywalne prawa, obowiązki i szanse⁽¹⁾,

UZNAJĄC, ŻE:

13. Dla pełnej integracji i spójności społecznej zasadnicze znaczenie mają edukacja formalna oraz uczenie się pozaformalne i nieformalne. Wszyscy młodzi ludzie powinni mieć równy dostęp do kształcenia, szkolenia i rynku pracy. Młodzież ze środowisk migracyjnych uczestnicząca w systemie edukacyjnym kraju przyjmującego może poszerzać wiedzę, umiejętności i kompetencje, co znacznie pomaga jej w zdobywaniu zatrudnienia.
14. Wsparciem edukacji formalnej jest uczenie się pozaformalne i nieformalne, które może przyczynić się do włączenia społecznego i ekonomicznego młodych ludzi. W tym kontekście dużą wagę ma działalność organizacji młodzieżowych oraz osób pracujących z młodzieżą, która to działalność jest podejmowana przez młodzież, z młodzieżą i dla młodzieży – szczególnie młodzieży ze środowisk migracyjnych.
15. Wiele działań z zakresu uczenia się pozaformalnego i nieformalnego jest promowanych za pomocą programów finansowych UE. Część programów, np. programy młodzieżowe, jest dostosowana do potrzeb młodzieży i dostępna dla wszystkich młodych ludzi bez względu na poziom wykształcenia, środowisko i decyzje życiowe.
16. Coraz więcej badań wskazuje na to, że młode kobiety i młodzi mężczyźni ze środowisk migracyjnych wciąż spotykają się ze znaczną defaworyzacją w edukacji, na rynku pracy oraz podczas przechodzenia z etapu edukacji do etapu zatrudnienia – choć duża część z nich zsojalizo-

wała się lub urodziła w kraju, w którym mieszka⁽²⁾. Ponadto dane dowodzą, że młode kobiety ze środowisk migracyjnych częściej niż młodzi mężczyźni doświadczają bezrobocia i wykluczenia społecznego.

17. Udana integracja migrantów jest nieodzowna dla dobrobytu, wzajemnego zrozumienia i komunikacji nie tylko wśród nich samych i w lokalnej społeczności, lecz także w całej UE, ponieważ przyczynia się zarówno do wzrostu gospodarczego, jak i do bogactwa kulturowego.
18. Dbanie o to, by młodzi mobilni obywatele UE oraz młodzież ze środowisk migracyjnych potrafili wykorzystać swój potencjał i aktywnie angażować się na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim, to zasadniczy czynnik, od którego zależy większe włączenie społeczne oraz zdrowe, trwałe, demokratycznie funkcjonujące i dalej rozwijające się społeczeństwo.
19. Rasizm, ksenofobia i inne formy nietolerancji nadal budzą w UE duże zaniepokojenie, także wśród młodzieży ze środowisk migracyjnych. Wszelkie działania kierowane do młodych osób, w tym do młodzieży ze środowisk migracyjnych, muszą być zgodne z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej – zwłaszcza z propagowaniem niedyskryminacji, prawami dziecka oraz ochroną danych osobowych – i nie mogą prowadzić do stygmatyzacji żadnej z grup.
20. W zaangażowaniu młodzieży ze środowisk migracyjnych w życie demokratyczne, gospodarcze, społeczne i kulturalne powinny pomóc strategie służące włączeniu społecznemu,

CHCĄC ZWIĘKSZYĆ ZAANGAŻOWANIE I WŁĄCZENIE SPOŁECZNE MŁODZIEŻY ZE ŚRODOWISK MIGACYJNYCH, WSKAZUJĄ PONIŻSZE PRIORYTETY:

Ważne jest, by propagować pełne zaangażowanie i włączenie społeczne wszystkich młodych ludzi, zwłaszcza młodzieży ze środowisk migracyjnych – szczególnie w następujący sposób:

21. Angażując wszystkich młodych ludzi w opracowywanie, realizowanie i ocenianie wszystkich polityk mających na nich wpływ.
22. Propagując dialog międzykulturowy i zrozumienie międzykulturowe – zwłaszcza poprzez aktywne zaangażowanie osób o różnym pochodzeniu kulturowym w życie społeczne – a tym samym zwalczając dyskryminację, rasizm, ksenofobię i inne formy nietolerancji.

⁽¹⁾ Decyzja Rady 2007/435/WE z dnia 25 czerwca 2007 r. ustanawiająca Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich na lata 2007–2013 jako część programu ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi” (Dz.U. L 168 z 28.6.2007, s. 18).

⁽²⁾ Badanie Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej na temat migrantów, mniejszości i zatrudnienia (2011).

23. Propagując równość młodych kobiet i mężczyzn – zwłaszcza poprzez zapewnianie równego dostępu do dobrego jakościowo kształcenia i szkolenia – oraz ułatwiając płynne przechodzenie z etapu edukacji do etapu zatrudnienia.
  24. Uznając zasadniczą rolę, jaką odgrywa uczenie się pozaformalne i nieformalne oraz walidowanie efektów uczenia się.
  25. Uznając rolę, jaką we wspieraniu włączania młodych ludzi pełnią organizacje młodzieżowe, w tym organizacje młodych migrantów, i inne podmioty społeczeństwa obywatelskiego.
  26. Aktywnie angażując organy lokalne, regionalne i krajowe we wdrażanie polityk włączenia społecznego, a także zwiększając ich współpracę w kwestiach związanych z migracją, w tym wspierania zaangażowania i włączenia społecznego młodych ludzi.
  27. Uznając wagę uczenia się języka urzędowego (języków urzędowych) państwa przyjmującego oraz innych języków obcych.
- Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI ZWRACAJĄ SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI:
28. Kształtując politykę i oferując usługi, uwzględniały specyficzne potrzeby i trudności młodzieży ze środowisk migracyjnych; zapewniły łatwe dostępne usługi młodym ludziom, którzy doświadczali dyskryminacji, ksenofobii i rasizmu lub są nimi zagrożeni; uznały przy tym, że aktywność obywatelska młodych ludzi [...] w równej mierze opiera się na ich obowiązkach i na woli aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.
  29. Propagowały pracę z młodzieżą i politykę młodzieżową, które zwiększałyby aktywne zaangażowanie, włączenie społeczne, solidarność i dialog międzykulturowy młodych ludzi, a tym samym prowadziły do zaakceptowania rosnącej różnorodności młodych ludzi; stworzyły nowatorskie metody pracy z młodzieżą w miejscach, gdzie spotykają się młodzi ludzie.
  30. Za pomocą pracy z młodzieżą propagowały rozwój osobisty i dobrostan wszystkich młodych ludzi, tak by mogli realizować swój potencjał oraz stawać się aktywnymi i zaangażowanymi członkami społeczeństwa.
  31. Wspierały aktywny udział młodzieży ze środowisk migracyjnych w życiu społeczności lokalnych oraz aktywne zaangażowanie w życie tych społeczności, zwłaszcza jeżeli chodzi o możliwości uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.
  32. Zwiększały dostępność działań kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, gdyż są one ważnym sposobem włączania społecznego młodzieży ze środowisk migracyjnych oraz młodych mobilnych obywateli UE.
  33. Rozwinęły systemy kształcenia i szkolenia oraz zapewniły nauczycielom niezbędne szkolenia i kompetencje, by można było reagować na specyficzne potrzeby poszczególnych osób uczących się, w tym lepiej wspierać uczenie się młodzieży ze środowisk migracyjnych.
  34. Propagowały wielojęzyczność wśród młodych mobilnych obywateli UE i młodzieży ze środowisk migracyjnych oraz wspierały uczenie się języka urzędowego (języków urzędowych) kraju, w którym osoby te mieszkają, po to by mogły nabywać wiedzę oraz w pełni uczestniczyć w działaniach edukacyjnych, kulturalnych i społecznych.
  35. Współdziałały z osobami pracującymi z młodzieżą i z organizacjami młodzieżowymi, w tym z organizacjami młodych migrantów, przy opracowywaniu, propagowaniu i wspieraniu dostępnych **działań z zakresu partnerskiego uczenia się**, po to by zachęcać do wzajemnego szacunku, tolerancji i zrozumienia międzykulturowego.
  36. Propagowały włączenie społeczne w ramach społeczeństwa informacyjnego, np. zwiększając umiejętność korzystania z mediów wśród młodzieży ze środowisk migracyjnych.
  37. Wspierały młodych mobilnych obywateli UE oraz młodzież ze środowisk migracyjnych w przechodzeniu z etapu kształcenia lub szkolenia do etapu zatrudnienia oraz zapewniły wszystkim młodym ludziom równy dostęp do systemów gwarancji młodzieżowych zgodnie z krajowym ustawodawstwem i krajowymi usługami.
  38. Propagowały uczestnictwo młodych mobilnych obywateli UE oraz młodzieży ze środowisk migracyjnych w strukturach decyzyjnych oraz zwiększyły skuteczność ich zaangażowania i wkładu w polityki i programy ich dotyczące.
  39. Wspierały tworzenie sieci współpracy oraz zachęcały do tworzenia strategicznych partnerstw między organizacjami młodzieżowymi, w tym organizacjami młodych migrantów, władzami szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego oraz sektorem prywatnym w celu organizowania projektów i spotkań, które prowadziłyby młodzi ludzie i które respektowałyby różnorodność i propagowały włączenie,
- Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI ZWRACAJĄ SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, BY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI:
40. Angażowały wszystkich młodych ludzi w opracowywanie, realizowanie i ocenianie wszystkich polityk mających na nich wpływ.

41. Przyjrzały się różnicom w uwarunkowanej płcią sytuacji młodych kobiet i młodych mężczyzn ze środowisk migracyjnych i ustanowiły środki na rzecz równych szans i równości płci.
  42. Doceniły ważną rolę, jaką w pomaganiu młodzieży ze środowisk migracyjnych w poszerzaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji – drogą edukacji formalnej oraz uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, a także szans rozwoju – odgrywa społeczność lokalna.
  43. Jak najoptymalniej wykorzystały rok 2013 – będący Europejskim Rokiem Obywateli – by zwrócić uwagę na mobilność i na pełne zaangażowanie młodych mobilnych obywateli UE w europejskie życie społeczne, oraz lepiej uświadamiały młodym mobilnym obywatelom UE oraz młodzieży ze środowisk migracyjnych ich prawa i obowiązki, po to by propagować spójność i wzajemne zrozumienie.
  44. Propagowały współpracę i synergię międzysektorową różnych zainteresowanych stron zajmujących się kwestiami migracji na szczeblu krajowym, regionalnym i europejskim.
  45. Wspierały programy i działania ułatwiające dostęp do zatrudnienia i zwiększające zatrudnialność młodych mobilnych obywateli UE oraz młodzieży ze środowisk migracyjnych poprzez doradztwo zawodowe i informacje o możliwościach zatrudnienia, kształcenia i szkolenia.
  46. Zbadały, jakie są możliwości dotarcia do młodzieży ze środowisk migracyjnych z usługami informacyjnymi i doradczymi przeznaczonymi dla młodzieży, po to by móc bezpośrednio lub drogą internetową dostarczać ukierunkowanych, nowatorskich informacji i porad.
  47. Zachęcały do współpracy organizacje młodzieżowe, w tym organizacje młodych migrantów, oraz media – i wspierały taką współpracę – po to by promować bezstronny obraz młodzieży ze środowisk migracyjnych w celu zwiększenia jej włączenia społecznego.
  48. Z aprobatą przyjęły proponowane zalecenie Rady w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego oraz uznały m.in. organizacje młodzieżowe za kluczowych organizatorów uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, co ma szczególne znaczenie dla młodzieży ze środowisk migracyjnych.
  49. Staraly się dopilnować, by w realizacji nowych programów i innych instrumentów UE nakierowanych na młodzież mogli uczestniczyć wszyscy młodzi ludzie i by były one dostosowane do ich potrzeb; zwiększyły wsparcie i finansowanie działań młodzieżowych podejmowanych na wszystkich szczeblach w celu propagowania włączenia społecznego i dialogu międzykulturowego młodzieży z UE i spoza UE,
- ZWRACAJĄ SIĘ DO KOMISJI, BY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI:
50. Propagowała sprawdzone rozwiązania z zakresu włączenia społecznego młodych mobilnych obywateli UE oraz młodzieży ze środowisk migracyjnych, kierując się stosownymi analizami, np. sprawozdaniem politycznym Wspólnego Centrum Badawczego na temat technologii informacyjno-komunikacyjnych dla młodzieży defaworyzowanej oraz badaniem nad wartością pracy z młodzieżą, w którym przedstawione zostaną różnorodne działania z dziedziny pracy z młodzieżą i ich wartość dla młodych ludzi w UE.
  51. Zwiększyła synergii między stosownymi obszarami polityki, zwłaszcza powiązania między strategią UE na rzecz młodzieży a jednym z priorytetów strategii „Europa 2020”, którym jest wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu.
  52. Gromadziła dalsze dane i dalszą wiedzę na temat zaangażowania i włączenia społecznego młodzieży ze środowisk migracyjnych oraz młodych mobilnych obywateli UE.

ZAŁĄCZNIK

Tło polityczne

1. Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w dniu 28 czerwca 2001 r. w sprawie promowania inicjatywy, przedsiębiorczości i kreatywności młodych ludzi: od wykluczenia do pełnego potencjału ⁽¹⁾.
2. Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie z dnia 22 maja 2008 r. w sprawie integracji społecznej młodych ludzi o mniejszych szansach ⁽²⁾.
3. Konkluzje Rady z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie kształcenia dzieci ze środowisk migracyjnych ⁽³⁾.
4. Rezolucja Rady z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie odnowionych ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży (2010–2018) ⁽⁴⁾.
5. Konkluzje Rady z dnia 18 listopada 2010 r. w sprawie roli sportu jako źródła i podstawy aktywnego włączenia społecznego ⁽⁵⁾.
6. Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie na temat pracy z młodzieżą ⁽⁶⁾.
7. Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie pt. „Aktywne włączanie młodzieży: walka z bezrobociem i ubóstwem” ⁽⁷⁾.
8. Konkluzje Rady w sprawie radzenia sobie z ubóstwem dzieci i propagowania ich dobrostanu – przyjęte w dniu 17 czerwca 2011 r. ⁽⁸⁾.
9. Konkluzje Rady z dnia 28 listopada 2011 r. w sprawie kompetencji językowych pozwalających zwiększać mobilność ⁽⁹⁾.
10. Konkluzje Rady w sprawie europejskiego programu integracji obywateli państw trzecich – przyjęte przez Radę ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych w grudniu 2011 roku ⁽¹⁰⁾.
11. Komunikat Komisji pt. „Europejski program integracji obywateli państw trzecich” ⁽¹¹⁾.
12. „Europa 2020” – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu ⁽¹²⁾.

⁽¹⁾ Dz.U. C 196 z 12.7.2001, s. 2.

⁽²⁾ Dz.U. C 141 z 7.6.2008, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. C 301 z 11.12.2009, s. 5.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 311 z 19.12.2009, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 326 z 3.12.2010, s. 5.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 327 z 4.12.2010, s. 1.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 137 z 27.5.2010, s. 1.

⁽⁸⁾ Doc. 11844/11.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 372 z 20.12.2011, s. 27.

⁽¹⁰⁾ Doc. 18296/11.

⁽¹¹⁾ COM(2011) 455 final.

⁽¹²⁾ COM(2010) 2020 final.